

Ako môžeme rozvíjať postupy rozlišovania a rozhodovania autentickým synodálnym spôsobom, ktorý rešpektuje vedúcu úlohu Ducha Svätého?

BOŽIE SLOVO:

(Sk 13,1-5)

Čítanie zo Skutkov Apoštolov: *V antiochijskej cirkvi boli prorokmi a učiteľmi Barnabáš, Simeon, ktorého volali Niger, Lucius z Cyrény, Manaen, ktorý bol vychovaný s tetrarchom Herodesom, a Šavol. ² Ako slúžili Pánovi a postili sa, povedal Duch Svätý: "Oddel'te mi Barnabáša a Šavla na dielo, na ktoré som ich povolal." ³ Oni sa postili a modlili, vložili na nich ruky a prepustili ich. ⁴ A oni, vyslaní Duchom Svätým, došli do Seleucie a stade sa preplavili na Cyprus. ⁵ Keď prišli do Salaminy, hlásali Božie slovo v židovských synagógach. Počuli sme Božie slovo.*

KATECHÉZKA

(porov. www.inky.sk, katechézy / úvahy 302/897)

Dnešný pracovný list začína slovami: „Ako synodálna Cirkev sme povolani spoločne rozlišovať, aké kroky podniknúť pre naplnenie evanjelizačnej misie, pričom treba zdôrazňovať právo všetkých zúčastňovať sa na živote a misii Cirkvi a nenahraditeľný prínos každého pokrsteného. Základom každého rozlišovania je túžba plniť Pánovu vôľu a rásť v dôvernej blízkosti s Pánom prostredníctvom modlitby, rozjímania o jeho slovách a sviatostného života, čo nám umožňuje rozhodovať sa tak, ako by sa rozhodol on.“ No, toto je pre nás možno bežná novinka. Hoci, nemala by byť. Jednak to vidíme v dnešnom úryvku z Pisma, kde sa učenci a obzvlášť pastieri antiochijskej farnosti spoločne modlia a postia a z tejto modlitby a pôstu vyrastá rozhodnutie, ktoré raz a navždy zmenilo svet: vyslať na prvú misijnú cestu apoštolov Pavla a Barnabáša. A jednak sme o tom už my sami uvažovali, keď sme hovorili o „rozhovore v Duchu Svätom“ a učili sme sa, že rozhodovanie – alebo rozlišovanie čo je Božia vôľa a kam nás požíva Duch, ako to radšej nazýva Synoda – je v prvom rade práve načúvanie Duchu Svätému a potom aj medzi sebou navzájom, aby sme našli onen „Boží konsenzus“, ono „Duch Svätý a my sme usúdili“ (Sk 15, 28).

Novinkou pre nás môže azda byť, že je to niečo nekonečne viac, než len keď sa na začiatku nejakého stretnutia či zasadnutia farskej rady spoločne formálne pomodlíme a poprosíme Ducha Svätého, aby bol s nami. Počúvanie Ducha Svätého je niečo, čo by malo byť v našom živote prítomné neustále – aj cez pravidelnú rozjímanú a kontemplatívnu modlitbu (onú „svätú hodinu“ denne, ako nás viedol aj program EXODU 90 / VELEBÍM 90). A pokiaľ ide o nejaké väčšie rozhodnutie... – skúste si to predstaviť: *Ideme napríklad vytvoriť pastoračnú stratégiu našej farnosti na základe toho, čo sme sa naučili zo Synody. A tak na týždeň všetci vypneme televízory, dáme stranou všetko niec nevyhnutné, denne sa modlíme, rozjíname, pripomíname si texty Synody, skúmame Písmo, čítame, čo k tomu hovorí Katechizmus, hovoríme o tom s Bohom, na malých spoločenstvách, postíme sa – aby sme sa potom niekedy v sobotu spolu zišli a jeden deň zasvätili práve tomuto rozhovoru v Duchu Svätom a rozlišovali, kam nás vedie Duch! Vieme si niečo také predstaviť? Mali by sme! A ak nie – potom ako hovorí záver tohto pracovného listu, takého „prijatie rozhodovacích procesov, ktoré stabilne využívajú komunitné rozlišovanie, si vyžaduje obrátenie, ktoré je osobné [a] komunitné.“ Pretože vyžaduje, aby sme boli zrelí a veriaci katolíci, predpokladá záujem o Božie veci, o veci Cirkvi a farnosti, starosť o ne ako o niečo naše: naša farnosť, naše spoločenstvo, naša misia, naša zodpovednosť, naša vášeň a záľuba! No a teraz sa pozrime na dnešný pracovný list!*

a) z kontinentálnych zhromaždení silne vystupuje túžba po spoločnom rozhodovacom procese, ktorý by dokázal integrovať prínos celého Božieho ľudu, ale aj odborné znalosti niektorých, a tiež prínos tých, ktorí z rôznych dôvodov zostávajú na okraji života spoločenstiev, ako sú ženy, mladí ľudia, menšiny, chudobní a vylúčení. Táto túžba sa často vyjadruje zároveň s nespokojnosťou s formami výkonu autority, pri ktorých sa rozhodnutia prijímajú bez konzultácie;

b) kontinentálne zhromaždenia si tiež všimajú obavy niektorých, ktorí vidia možnosť, že si budú synodálni a hierarchický rozmer, ktoré sú oba pre Cirkev konštitutívne, konkurovať. Objavujú sa však aj opačné názory. Jedným príkladom je skúsenosť, že ak autorita prijme rozhodnutia v rámci synodálnych procesov, spoločenstvo ochotnejšie uznáva ich legitimitu a prijíma ich. Druhým príkladom je rastúce povedomie o tom, že nedostatok komunikácie so spoločenstvom oslabuje úlohu autority a niekedy ju redukuje len na presadzovanie moci. Tretím príkladom je zverenie cirkevných povinností veriacim laikom v regiónoch, kde je počet posvätných služobníkov veľmi nízky, pričom títo ich vykonávajú konštruktívnym a neopozíčnym spôsobom;

c) široké prijatie metódy rozhovoru v Duchu Svätom počas konzultačnej fázy umožnilo mnohým zažiť niektoré prvky procesu komunitného rozlišovania a participatívneho dosahovania konsenzu, pričom sa neskrývali konflikty ani nevytvárala polarizácia [čiže straníckosť a konflikty];

d) tí, ktorí plnia riadiace úlohy a nesú zodpovednosť, sú povolaní iniciovať, uľahčovať a spravovať procesy komunitného rozlišovania, ktoré zahŕňajú počúvanie Božieho ľudu. Pri oživovaní a potvrdzovaní synodálneho charakteru týchto procesov a vernosti záverov tomu, čo sa objavilo počas procesu, zohráva zásadnú úlohu predovšetkým autorita biskupa. Zodpovednosťou pastierov je najmä overovať súlad medzi túžbami ich spoločenstiev a tým, čo tvorí „posvätný poklad Božieho slova, ktorý je zverený Cirkvi“ (DV 10), teda súlad umožňujúci tieto túžby považovať za skutočné vyjadrenie zmyslu pre vieru Božieho ľudu;

e) Prijíť perspektívu komunitného rozlišovania je výzvou pre Cirkev na všetkých úrovniach a vo všetkých jej organizačných formách – vrátane farských a diecéznych štruktúr;

OTÁZKA NA ROZLIŠOVANIE (riešenie, hľadanie odpovede, „Božieho konsenzu“ – pozn.red.):

Ako si môžeme predstaviť participatívnejšie [čiže viac zapájajúce všetkých] rozhodovacie procesy, ktoré dávajú priestor na počúvanie a rozlišovanie v spoločenstve a sú podporované autoritou ako službou jednote?

UVAŽUJEME:

Popri obrátení a z neho plynúcom záujme a zaangažovanosti v živote Cirkvi a farnosti (a obzvlášť v jej misii a poslaní vo svete, nielen v tom, že si upravíme po sebe kostol, vyzdobím si ho alebo urobíme brigádu okolo neho) potrebujeme znova aj trochu tej „techniky“, o ktorej sme minule aj predminule uvažovali. A môžeme ísť konkrétne k dnešným podotázkam:

Ide v zásade o toto:

- aby rozhodovanie (v našom prípade vo farnosti) nebolo len dielom autority, že farár sám o niečom rozhodol, ale aby bolo výsledkom spoločného rozhodovacieho procesu, spoločnej konzultácie a spoločného rozlišovania;

- aby v tomto procese mohli jednotliví členovia spoločenstva farnosti uplatniť aj svoje odborné znalosti a schopnosti, ktoré majú;

- aby boli do tohto procesu včlenení a zapojení aj tí, u ktorých sa môže stať, že ostanú prehladnutí, menovite „ženy, mladí ľudia, menšiny, chudobní a vylúčení“;

- aby nenastal konflikt medzi autoritou pastierov (farár, biskup) na jednej strane a medzi zapojením sa a spoluúčasťou spoločenstva na druhej strane.

Znova, toto sú veci, ktoré sa bežne riešia aj mimo Cirkvi, vo firmách a podobne: *Ako zaistiť, aby si manažment zachoval autoritu a právomoci bez toho, aby to zadusilo tímového ducha a zapojenie všetkých; a na druhej strane ako zaistiť, že tímový duch a tímové nadšenie neprevalcuje a neodstaví nabok manažment na spôsob akejkoľvek dobre myslennej „revolúcie“.*

SKÚMAME / ROZLIŠUJEME:

Ak si zhrnieme to, čo už vieme, tak aby toto fungovalo, musíme tu v prípade farností mať:

- veriaceho a obráteného farára – čo vôbec nie je samozrejmé;

- veriace a obrátené spoločenstvo farnosti – čo tiež nie je ani samozrejmé, ani bežné, skôr naopak;

- spolu tvoria tím aspoň na 3., čiže konzultačnej úrovni (porov. predminulá katechézka);

- a farár je lídrom 5. úrovne, ktorý farnosť nielen vedie (ako líder 4. úrovne) či dokonca len riadi (ako líder 3. úrovne), ale pomáha jej byť farnosťou, pomáha jej rásť a stávať sa zrelým farským spoločenstvom (porov. minulé katechézka).

Čo by ste teda konkrétne navrhli, aby:

- sme pomohli farárovi byť veriacim, obráteným lídrom 5. úrovne?

- sme pomohli farníkom byť veriacimi, obrátenými katolíkmi, zapálenými pre Božie veci + farnosť byť tímom aspoň na onej 3. úrovni?